



# ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАР МЕН ДАРА КӘСІПКЕРЛЕРГЕ САЛЫНАТЫН МҮЛІК САЛЫҒЫ

## Салық төлеушілер

1. Мыналар мүлік салығын төлеушілер болып табылады:

- 1) Қазақстан Республикасының аумағында меншік, шаруашылық жүргізу немесе жедел басқару құқығында салық салу объектісі бар заңды тұлғалар;
- 2) Қазақстан Республикасының аумағында меншік құқығында салық салу объектісі бар дара кәсіпкерлер;
- 3) концессия шартына сәйкес концессия объектісі болып табылатын салық салу объектісін иеленуге, пайдалануға құқығы бар концессионер;
- 4) осы Кодекстің [518-бабында](#) көрсетілген тұлғалар.

2. Заңды тұлға өз шешімімен өзінің құрылымдық бөлімшесін мүлік салығын өз бетінше төлеуші деп тануға құқылы.

3. Егер осы бапта өзгеше белгіленбесе, мыналар мүлік салығын төлеушілер болып табылмайды:

1) өздері ауыл шаруашылығы өнімін өндіру, сақтау және қайта өңдеу процесінде тікелей пайдаланатын меншік құқығындағы салық салу объектілері бойынша шаруа немесе фермер қожалықтарына арналған арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлер.

Осы тармақшада көрсетілген салық төлеушілер өзінің ауыл шаруашылығы өнімін өндіру, сақтау және қайта өңдеу процесінде тікелей пайдаланылмайтын салық салу объектілері бойынша мүлік салығын осы бөлімде айқындалған тәртіппен төлейді;

- 2) мемлекеттік мекемелер және орта білім беретін мемлекеттік оқу орындары;
- 3) қылмыстық жазаларды атқару саласындағы уәкілетті мемлекеттік органның түзеу мекемелерінің мемлекеттік кәсіпорындары;
- 4) діни бірлестіктер.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген заңды тұлғалар пайдалануға, сенімгерлік басқаруға немесе жалға берілген салық салу объектілері бойынша салық төлеушілер болып табылады.

## **Жекелеген жағдайларда салық төлеушіні айқындау**

1. Мемлекеттік мекеме салық салу объектісін сенімгерлік басқаруға берген кезде салық төлеуші осы Кодекстің 41-бабына сәйкес айқындалады.

2. Егер салық салу объектісі, пайлық инвестициялық қор активтерінің құрамына кіретін салық салу объектілерін қоспағанда, бірнеше тұлғаның ортақ үлестік меншігінде болса, осы тұлғалардың әрқайсысы салық төлеуші деп танылады.

3. Ортақ бірлескен меншіктегі салық салу объектілері бойынша осы салық салу объектілері меншік иелерінің бірі олардың арасындағы келісу бойынша салық төлеуші бола алады.

4. Қаржылық лизингке берілген объектілер бойынша лизинг алушы салық төлеуші болып табылады.

5. Пайлық инвестициялық қор активтерінің құрамына кіретін салық салу объектілері бойынша пайлық инвестициялық қорды басқарушы компания салық төлеуші болып табылады.

6. Мемлекеттік тіркеуге жататын ғимараттарға, құрылыстарға құқықтардың осындай тіркелуі болмаған жағдайда:

1) жаңадан тұрғызылған (салынған) объектілер үшін – мемлекеттік қабылдау комиссиясының актісі және (немесе) салынған объектіні пайдалануға қабылдау (іске қосу) актісі;

2) қалған жағдайларда – азаматтық-құқықтық мәмілелер негізінде немесе Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де негіздерде осы объектіні іс жүзінде иеленетін және пайдаланатын (іске қосатын) тұлға мұндай объектіге салық төлеуші болып танылады.

## Салық салу объектісі

1. "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізуді және қаржылық есептілік жасауды жүзеге асырмайтын дара кәсіпкерлерді қоспағанда, дара кәсіпкерлер және заңды тұлғалар үшін Қазақстан Республикасының аумағындағы:

1) халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және (немесе) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес негізгі қаражат, жылжымайтын мүлікке инвестициялар құрамында есепке алынатын, техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген сыныптамаға сәйкес осындайларға жататын ғимараттар, құрылыстар, осындай ғимараттардың бөліктері;

2) халықаралық қаржылық есептіліктің стандарттарына және (немесе) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес ұзақ мерзімді дебиторлық берешек ретінде есепке алынатын тұрғынжайды сатып алу құқығымен ұзақ мерзімді жалдау шарттары бойынша жеке тұлғаларға берілген техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген сыныптамаға сәйкес осындайларға жататын ғимараттар, осындай ғимараттардың бөліктері;

3) иелік ету, пайдалану құқықтары концессия шарты бойынша берілген, концессия объектілері болып табылатын ғимараттар, құрылыстар;

4) осы Кодекстің [260-бабында](#) көрсетілген активтер;

5) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген ғимараттарды (ғимараттардың бөліктерін) және құрылыстарды қоспағанда, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және (немесе) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес екінші деңгейдегі банктер активтерінің құрамында есепке алынатын, кепіл, өзге де қамтамасыз ету ретіндегі мүлікке өндіріп алу нәтижесінде меншікке өткен техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген сыныптамаға сәйкес осындайларға жататын ғимараттар, құрылыстар, осындай ғимараттардың бөліктері;

6) осы Кодекстің [518-бабының](#) 6-тармағында көрсетілген ғимараттар, құрылыстар салық салу объектісі болып табылады.

2. "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізуді және қаржылық есептілік жасауды жүзеге асырмайтын дара кәсіпкерлер үшін техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган белгілеген сыныптамаға сәйкес осындайларға жататын және осы Кодекстің [201-бабының](#) 9) тармақшасына сәйкес негізгі қаражат болып табылатын Қазақстан Республикасының аумағындағы ғимараттар, құрылыстар салық салу объектісі деп танылады.



### 3. Мыналар салық салу объектілері болып табылмайды:

- 1) осы Кодекстің [500](#) және [501-баптарына](#) сәйкес жер салығын салу объектісі ретіндегі жер;
- 2) Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша консервацияда тұрған ғимараттар, құрылыстар;
- 3) ортақ пайдаланылатын мемлекеттік автомобиль жолдары мен олардағы жол құрылыстары:

бұрылу белдеуі;

жолдардың конструкциялық элементтері;

жол жағдайы мен оны абаттандыру;

көпірлер;

өткерме жолдар;

виадуктар;

жол тарамдары;

тоннельдер;

қорғаныш галереялары;

жол қозғалысы қауіпсіздігін арттыруға арналған құрылыстар мен құрылғылар;

су бұрғыш және су өткізгіш құрылыстар;

жол бойындағы орман алаптары;

желілік тұрғын үйлер және жол пайдалану қызметінің кешендері;

4) [518-баптың](#) 6-тармағында және осы баптың 1-тармағының 4) тармақшасында көрсетілген объектілерді қоспағанда, аяқталмаған құрылыс объектілері;

5) метрополитеннің жұмыс істеуін қамтамасыз ететін көліктік кешеннің ажырамас бөлігі болып табылатын ғимараттар, құрылыстар;

6) мемлекеттік ислам бағалы қағаздарын шығару талаптарына сәйкес жасалған шарттар бойынша мемлекеттік ислам арнайы қаржы компаниясы сатып алған ғимараттар, құрылыстар;

7) салықтық база осы Кодекстің [529-бабына](#) сәйкес айқындалатын және салық есептеуді салық органдары осы Кодекстің [532-бабына](#) сәйкес жүргізетін жеке тұлғалардың кәсіпкерлік қызметте пайдаланылатын тұрғынжайлары мен басқа да объектілері;

8) концессия объектілерінің құны республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарында қолданыста болатын айлық есептік көрсеткіштің 50 000 000 еселенген мөлшерінен асып кеткен жағдайда, оларға иелік ету, пайдалану құқықтары қолжетімділік үшін төлемақы қолданыла отырып, концессия шарты бойынша тізбесін Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын ерекше маңызды концессиялық жобалар бойынша берілген концессия объектілері болып табылатын ғимараттар,

## Салықтық база

1. Егер осы бапта өзгеше белгіленбесе, бухгалтерлік есептің деректері бойынша айқындалатын салық салу объектілерінің жылдық орташа баланстық құны осы Кодекстің [519-бабы](#) 1-тармағының 1), 3), 4) және 5) тармақшаларында көрсетілген дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалардың салық салу объектілері бойынша салықтық база болып табылады.

Концессия объектілерінің жылдық орташа баланстық құны болмаған жағдайда осындай объектілердің Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіпке сәйкес белгіленген құны салықтық база болып табылады.

2. Осы Кодекстің [519-бабы](#) 1-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалардың салық салу объектілері бойынша салықтық база халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және (немесе) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес айқындалатын ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің жылдық орташа сомасы мөлшерінде белгіленеді.

3. Салық салу объектілерінің жылдық орташа баланстық құны ағымдағы салық кезеңінің әрбір айының 1-күні мен есепіден кейінгі салықтық кезең айының 1-күніндегі салық салу объектілерінің баланстық құндарын қосу кезінде алынған соманың он үштен бірі ретінде айқындалады.

4. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына және (немесе) Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы заңнамасының талаптарына сәйкес белгіленетін ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің жылдық орташа сомасы ағымдағы салықтық кезеңнің әрбір айының 1-күні және есепіден кейінгі салықтық кезең айының 1-күніндегі ұзақ мерзімді дебиторлық берешек сомаларын қосқан кезде алынған он үштен бір сома ретінде айқындалады.

5. Осы Кодекстің [517-бабы](#) 3-тармағының 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген заңды тұлғалардың салық салу объектілері бойынша салықтық база пайдалануға, сенімгерлік басқаруға немесе жалға берілген осы салық салу объектілерінің үлесі негізге алына отырып айқындалады.

6. Егер осы тармақта өзгеше көзделмесе, "Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бухгалтерлік есеп жүргізуді және қаржылық есептілік жасауды жүзеге асырмайтын дара кәсіпкерлердің салық салу объектілері бойынша оларды сатып алуға, өндіруге, салуға, монтаждауға, орнатуға, сондай-ақ реконструкциялауға және жаңғыртуға жұмсалған шығындардың жиынтығы салықтық база болып табылады.

## Салықтық мөлшерлемелер

1. Егер осы бапта өзгеше көзделмесе, заңды тұлғалар мүлік салығын салықтық базаға 1,5 пайыз мөлшерлеме бойынша есептейді.
2. Мүлік салығын салықтық базаға 0,5 пайыз мөлшерлеме бойынша мына төлеушілер есептейді:

- 1) дара кәсіпкерлер;

- 2) оңайлатылған декларация негізінде арнаулы салық режимін қолданатын заңды тұлғалар.

3. Төменде көрсетілген заңды тұлғалар мүлік салығын салықтық базаға 0,1 пайыз мөлшерлеме бойынша есептейді:

- 1) діни бірлестіктерді және осы Кодекстің [289-бабының](#) 4-тармағында көрсетілген коммерциялық емес ұйымдарды қоспағанда, осы Кодекстің [289-бабында](#) айқындалған заңды тұлғалар;

- 2) осы Кодекстің [290-бабында](#) айқындалған заңды тұлғалар;

- 3) негізгі қызмет түрі кітапханалық қызмет көрсету саласындағы жұмыстарды орындау (қызметтер көрсету) болып табылатын ұйымдар;

- 4) мемлекеттік меншіктегі және бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын су қоймаларының, су тораптарының объектілері бойынша заңды тұлғалар;

- 5) ауыл шаруашылығы тауарларын өндіруші заңды тұлғалардың және шаруа немесе фермер қожалықтарының жерін суару үшін пайдаланылатын гидромелиоративтік құрылыс объектілері бойынша заңды тұлғалар;

- 6) ауыз сумен жабдықтау объектілері бойынша заңды тұлғалар;

- 9) Нұр-Сұлтан және Алматы қалаларының әуеайлақтарындағы ұшу-қону жолақтарын және әуежайларының терминалдарын қоспағанда, әуеайлақтардағы ұшу-қону жолақтары және әуежайлардың терминалдары бойынша заңды тұлғалар;

- 10) Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексінде көзделген негізгі қызмет түрін өздері жүзеге асырған кезде пайдаланатын объектілер бойынша технологиялық парктер.

Осы тармақшаның ережелерін бір мезгілде мынадай шарттарға сәйкес келетін:

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес құрылған;

осындай технологиялық парктердің дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) 50 және одан көп пайызы технологиялық дамыту саласындағы ұлттық даму институтына тиесілі технологиялық парктер қолдануға құқылы.

Осы тармақшаның ережелері салық салу объектілерін пайдалануға, сенімгерлік басқаруға немесе жалға беру жағдайларында қолданылмайды;



12) Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық мамандандырылған көрмені ұйымдастыру және өткізу жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйым.

Осы тармақшаның бірінші бөлігінің мақсаттары үшін Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық мамандандырылған көрмені ұйымдастыру және өткізу жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйым деп қызметінің негізгі нысанасы Қазақстан Республикасының аумағында халықаралық мамандандырылған көрмені ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ халықаралық мамандандырылған көрменің аумағын көрмеден кейінгі пайдалану болып табылатын, жарғылық капиталына мемлекет жүз пайыз қатысатын заңды тұлға түсініледі.

***Мүлік салығын салықтық базаға 0 пайыз мөлшерлеме бойынша:***

- 1) осы Кодекстің **291-бабының** 1-тармағында айқындалған заңды тұлғалар;
- 2) осы Кодекстің **79-тарауында** белгіленген ережелер ескеріле отырып, арнайы экономикалық аймақтар аумақтарында қызметін жүзеге асыратын ұйымдар;
- 3) осы Кодекстің 80-1-тарауының ережелерін ескере отырып, инвестициялар туралы келісім жасасқан тұлға есептейді.

6. Тұрғын үй қатынастары саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган салық саясаты саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша бекіткен тізбеде айқындалған заңды тұлғалар салықты мемлекеттік және (немесе) үкіметтік тұрғын үй құрылысы бағдарламаларын іске асыру шеңберінде осы бағдарламаға қатысушы болып табылатын жеке тұлғаға тұрғынжайды ұзақ мерзімді жалдау шарттары бойынша берілген салық салу объектілері бойынша осы Кодекстің **531-бабында** белгіленген мөлшерлемелер бойынша есептейді.

### ***Салықты есептеу мен төлеу тәртібі***

1. Салық төлеушілер салықты есептеуді салықтық базаға тиісті салық мөлшерлемесін қолдану арқылы өз бетінше жүргізеді. Ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілер үшін арнаулы салық режимін қолданатын салық төлеушілер мүлік салығын есептеуді осы Кодекстің 78-тарауы 1-параграфының ережелерін ескере отырып жүргізеді.
2. Осы Кодекстің 521-бабының 6-тармағында айқындалған тұлғалар салық сомасын:  
салық салу объектілері жеке тұлғаларға сатып алу құқығынсыз тұрғынжайды ұзақ мерзімді жалға беру шарты бойынша жалға берілген жағдайда – осы Кодекстің 520-бабының 1-тармағына;  
салық салу объектілері жеке тұлғаларға сатып алу құқығымен тұрғынжайды ұзақ мерзімді жалға беру шарты бойынша жалға берілген жағдайда – осы Кодекстің 520-бабының 2-тармағына сәйкес әрбір объект бойынша жеке-жеке айқындалатын салықтық базаға осы Кодекстің 531-бабында белгіленген мөлшерлемелерді қолдану арқылы есептейді.



3. Ортақ үлестік меншіктегі салық салу объектілері бойынша мүлік салығы әрбір салық төлеуші үшін оның мүлік құнындағы үлесіне пропорционалды есептеледі.
4. Шағын бизнес субъектілері үшін арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлерді қоспағанда, салық төлеушілер салықтық кезең ішінде мүлік салығы бойынша ағымдағы төлемдерді төлеуге міндетті, олар салық салу объектілерінің салықтық кезеңнің басындағы бухгалтерлік есеп деректері бойынша айқындалған баланстық құнына тиісті салық мөлшерлемесін қолдану арқылы айқындалады.
5. Салық бюджетке салық салу объектілерінің орналасқан жері бойынша төленеді.
6. Ағымдағы төлемдердің мөлшері салықтық кезеңнің басында бухгалтерлік есепке алу деректері бойынша айқындалған салық салу объектілерінің баланстық құнына тиісті салықтық мөлшерлемелерді қолдану арқылы айқындалады.
7. Шағын бизнес субъектілері үшін арнаулы салық режимдерін қолданатын дара кәсіпкерлерді қоспағанда, салық төлеушілер ағымдағы салық төлемдерінің сомаларын салықтық кезеңнің 25 ақпанынан, 25 мамырынан, 25 тамызынан және 25 қарашасынан кешіктірмей, тең үлестермен төлейді.
8. Салықтық кезең ішінде салықтық міндеттемелер туындаған кезде, оның ішінде осы Кодекстің 517-бабы 3-тармағының 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген заңды тұлғалар салық салу объектілерін пайдалануға, сенімгерлік басқаруға берген немесе олар мүліктік жалдау (жалға беру) шарты бойынша берілген кезде:
  - 1) осындай салықтық кезеңнің ішінде ағымдағы салық сомаларын төлеудің келесі кезекті мерзімі оларды төлеудің алғашқы мерзімі болып табылады;
  - 2) ағымдағы төлемдерді төлеудің соңғы мерзімінен кейін салық сомасын тек түпкілікті есептеу және осы баптың 11-тармағында көзделген мерзімдерде төлеу жүргізіледі.
9. Мүлік салығы бойынша міндеттемелер салықтық кезең ішінде өзгерген кезде ағымдағы төлемдер, егер осы баптың 8-тармағында өзгеше белгіленбесе, осындай салықтық кезеңде салық төлеудің алдағы мерзімдері бойынша тең үлестермен салықтық міндеттемелердің өзгеру сомасына түзетіледі.
10. Салықтық кезең ішінде салық салу объектілері келіп түскен жағдайда, мүлік салығы бойынша ағымдағы төлемдер бухгалтерлік есеп деректері бойынша келіп түсетін күнге айқындалған келіп түскен салық салу объектілерінің бастапқы құнының 1/13-і салық салу объектілері келіп түскен айдан бастап салықтық кезеңнің соңына дейінгі ағымдағы салықтық кезең айларының санына көбейтілген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы айқындалатын сомаға ұлғайтылады. Ағымдағы төлемдер ұлғайтылуға жататын сома осы баптың 7-тармағында белгіленген мерзімдер бойынша тең үлестермен бөлінеді, бұл ретте салық салу объектілері келіп түскен күннен кейінгі кезекті мерзім ағымдағы төлемдерді төлеудің бірінші мерзімі болып табылады.

Салықтық кезең ішінде салық салу объектілері шығып қалған жағдайда, ағымдағы төлемдер шығып қалған салық салу объектілері құнының 1/13-і салық салу объектілері шығып қалған айдан бастап салықтық кезеңнің соңына дейінгі ағымдағы салықтық кезең айларының санына көбейтілген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы айқындалатын сомаға азайтылады.

Бұл ретте мыналар шығып қалған салық салу объектілерінің құны болып табылады:

бухгалтерлік есеп деректері бойынша келіп түсетін күнге бастапқы күн – ағымдағы салықтық кезеңде келіп түскен салық салу объектілері бойынша;

бухгалтерлік есеп деректері бойынша салықтық кезеңнің басындағы баланстық күн – қалған салық салу объектілері.

Ағымдағы төлемдер азайтылуға жататын сома ағымдағы төлемдерді төлеудің қалған мерзімдеріне тең үлестермен бөлінеді.

11. Шағын бизнес субъектілері үшін арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлерді қоспағанда, салық төлеушілер мүлік салығын есептеу жөніндегі түпкілікті есеп-қисапты жүргізеді және салықтық кезең үшін декларация тапсыру мерзімі басталғаннан кейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей төлейді.

12. Шағын бизнес субъектілері үшін арнаулы салық режимін қолданатын дара кәсіпкерлер мүлік салығын салықтық кезең үшін декларация тапсыру мерзімі басталғаннан кейін күнтізбелік он күннен кешіктірмей төлейді.

### **Салықтық кезең**

1. 1 қаңтар – 31 желтоқсан аралығындағы күнтізбелік жыл мүлік салығын есептеу үшін салықтық кезең болып табылады.

2. Осы Кодекстің [517-бабы](#) 3-тармағының 3) және 4) тармақшаларында аталған заңды тұлғалар үшін салықтық кезең салық салу объектілерін пайдалануға, сенімгерлік басқаруға немесе жалға берген кезден бастап мұндай пайдалану аяқталған кезге дейін айқындалады.

**Салық төлеушілер**

1. Осы Кодекстің 528-бабына сәйкес салық салу объектісі бар жеке тұлғалар жеке тұлғалардың мүлік салығын төлеушілер болып табылады.

2. Мыналар жеке тұлғалардың мүлік салығын төлеушілер болып табылмайды:

1) Кеңес Одағының батырлары, Социалистік Еңбек ерлері, "Халық қаһарманы", "Қазақстанның Еңбек Ері" атақтарына ие болған, үш дәрежелі Даңқ орденімен және "Отан" орденімен наградталған адамдар – осы Кодекстің 528-бабының 1) тармақшасында көрсетілген барлық салық салу объектісінің жалпы құнынан республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын айлық есептік көрсеткіштің 1000 еселенген мөлшері шегінде;

2) Ұлы Отан соғысының ардагерлері, жеңілдіктер бойынша Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне теңестірілген ардагерлер және басқа мемлекеттердің аумағындағы ұрыс қимылдарының ардагерлері, Ұлы Отан соғысы жылдарында тылдағы қажырлы еңбегі мен мінсіз әскери қызметі үшін бұрынғы КСР Одағының ордендерімен және медальдарымен наградталған адамдар, сондай-ақ 1941 жылғы 22 маусым – 1945 жылғы 9 мамыр аралығында кемінде алты ай жұмыс істеген (қызмет өткерген) және Ұлы Отан соғысы жылдарында тылдағы қажырлы еңбегі мен мінсіз әскери қызметі үшін бұрынғы КСР Одағының ордендерімен және медальдарымен наградталмаған адамдар, мүгедектер:

тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жер учаскелері бойынша;  
үй жанындағы жер учаскелері бойынша;

құрылыс алып жатқан жерлерді қоса алғанда, жеке үй (қосалқы) шаруашылығын жүргізу, бағбандық және саяжай құрылысы үшін берілген жер учаскелері бойынша;

гараждар алып жатқан жер учаскелері бойынша;

осы Кодекстің 528-бабының 1) тармақшасында көрсетілген барлық салық салу объектісінің жалпы құнынан республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын айлық есептік көрсеткіштің 1500 еселенген мөлшері шегінде;

3) жетім балалар және 18 жасқа толғанға дейінгі кезеңге ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар:

тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жер учаскелері бойынша;  
үй жанындағы жер учаскелері бойынша;

құрылыс алып жатқан жерлерді қоса алғанда, жеке үй (қосалқы) шаруашылығын жүргізу, бағбандық және саяжай құрылысы үшін берілген жер учаскелері бойынша; гараждар алып жатқан жер учаскелері бойынша;



4) бала кезінен мүгедектің, мүгедек баланың ата-анасының бірі:

тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жер учаскелері бойынша;  
үй жанындағы жер учаскелері бойынша;

құрылыс алып жатқан жерлерді қоса алғанда, жеке үй (қосалқы) шаруашылығын жүргізу, бағбандық және саяжай құрылысы үшін берілген жер учаскелері бойынша;

гараждар алып жатқан жер учаскелері бойынша;

5) "Батыр ана" атағына ие болған, "Алтын алқа" алқасымен наградталған көпбалалы аналар, бөлек тұратын зейнеткерлер:

тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жер учаскелері бойынша;

үй жанындағы жер учаскелері бойынша;

осы Кодекстің 528-бабының 1) тармақшасында көрсетілген барлық салық салу объектісінің жалпы құнынан республикалық бюджет туралы заңда белгіленген және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын айлық есептік көрсеткіштің 1000 еселенген мөлшері шегінде.

Осы Кодекстің мақсаттары үшін бөлек тұратын зейнеткерлер деп заңды мекенжайы (олардың тұрғылықты мекенжайы) бойынша тек қана зейнеткерлер тіркелген зейнеткерлер түсініледі;

б) салықтық база осы Кодекстің [529-бабына](#) сәйкес айқындалатын және салықты салық органдары осы Кодекстің [532-бабына](#) сәйкес есептейтін тұрғынжайлар мен басқа да объектілерді қоспағанда, кәсіпкерлік қызметте пайдаланылатын салық салу объектілері бойынша дара кәсіпкерлер;

7) көппәтерлі тұрғын үй алып жатқан жер учаскесіндегі пәтер (бөлме) меншік иесінің үлесі бойынша жеке тұлғалар – пәтердің (бөлменің) меншік иелері.

### **Салық салу объектісі**

Қазақстан Республикасының аумағындағы:

1) өздеріне меншік құқығында тиесілі тұрғынжайлар, ғимараттар, саяжай құрылыстары, гараждар және өзге де құрылыстар, құрылысжайлар, үй-жайлар;

2) жеке тұлғаларға меншік құқығында тиесілі жер учаскелері жеке тұлғаларға мүлік салығын салу объектісі болып табылады.

### **Салықтық база**

1. "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясы есепті жылдан кейінгі әрбір жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша айқындайтын салық салу объектілерінің құны жеке тұлғалар үшін тұрғынжайлар, саяжай құрылыстары бойынша салықтық база болып табылады, бұл мынадай тәртіппен айқындалады: Кодекс нешінде



# Салықтық мөлшерлемелер

1. Салықтық база осы Кодекстің 529-бабына сәйкес айқындалатын жеке тұлғалардың мүлік салығы салық салу объектілерінің құнына қарай мынадай мөлшерлемелер бойынша есеп:

✚

1	2	3
1.	2 000 000 <u>тенгеге дейін қоса алғанда</u>	<u>салық салу объектілері құнынан 0,05 пайыз</u>
2.	2 000 000 <u>тенгеден жоғары 4 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	1 000 <u>тенге</u> + 2 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,08 пайыз</u>
3.	4 000 000 <u>тенгеден жоғары 6 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	2 600 <u>тенге</u> + 4 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,1 пайыз</u>
4.	6 000 000 <u>тенгеден жоғары 8 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	4 600 <u>тенге</u> + 6 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,15 пайыз</u>
5.	8 000 000 <u>тенгеден жоғары 10 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	7 600 <u>тенге</u> + 8 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,2 пайыз</u>
6.	10 000 000 <u>тенгеден жоғары 12 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	11 600 <u>тенге</u> + 10 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,25 пайыз</u>
7.	12 000 000 <u>тенгеден жоғары 14 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	16 600 <u>тенге</u> + 12 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,3 пайыз</u>
8.	14 000 000 <u>тенгеден жоғары 16 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	22 600 <u>тенге</u> + 14 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,35 пайыз</u>
9.	16 000 000 <u>тенгеден жоғары 18 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	29 600 <u>тенге</u> + 16 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,4 пайыз</u>
10.	18 000 000 <u>тенгеден жоғары 20 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	37 600 <u>тенге</u> + 18 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,45 пайыз</u>
11.	20 000 000 <u>тенгеден жоғары 75 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	46 600 <u>тенге</u> + 20 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,5 пайыз</u>
12.	75 000 000 <u>тенгеден жоғары 100 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	321 600 <u>тенге</u> + 75 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,6 пайыз</u>
13.	100 000 000 <u>тенгеден жоғары 150 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	471 600 <u>тенге</u> + 100 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,65 пайыз</u>
14.	150 000 000 <u>тенгеден жоғары 350 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	796 600 <u>тенге</u> + 150 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,7 пайыз</u>
15.	350 000 000 <u>тенгеден жоғары 450 000 000 тенгеге дейін қоса алғанда</u>	2 196 600 <u>тенге</u> + 350 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 0,75 пайыз</u>
16.	450 000 000 <u>тенгеден жоғары</u>	2 946 600 <u>тенге</u> + 450 000 000 <u>тенгеден асатын сомадан 2 пайыз</u>

2. Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар (үй маңындағы учаскелерді қоспағанда) алып жатқан жерлерге базалық салықтық мөлшерлемелер алаңның бір шаршы метріне есептегенде мынадай мөлшерлерде белгіленеді:

Р/с №	Елді мекеннің саясаты	Тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жерлерге арналған базалық салықтық мөлшерлемелер (тенге)
1	2	3
	<u>Қалалар:</u>	
1.	<u>Алматы</u>	0,96
2.	<u>Шымкент</u>	0,58
3.	<u>Нұр-Сұлтан</u>	0,96
4.	<u>Ақтау</u>	0,58
5.	<u>Ақтөбе</u>	0,58
6.	<u>Атырау</u>	0,58
7.	<u>Көкшетау</u>	0,58
8.	<u>Қарағанды</u>	0,58
9.	<u>Қостанай</u>	0,58
10.	<u>Қызылорда</u>	0,58
11.	<u>Орал</u>	0,58
12.	<u>Өскемен</u>	0,58
13.	<u>Павлодар</u>	0,58
14.	<u>Петропавл</u>	0,58
15.	<u>Талдықорған</u>	0,58
16.	<u>Тараз</u>	0,58
17.	<u>Түркістан</u>	0,39
18.	<u>Алматы облысы:</u>	
19.	<u>облыстық маңызы бар қалалар</u>	0,39
20.	<u>аудандық маңызы бар қалалар</u>	0,39
21.	<u>Ақмола облысы:</u>	
22.	<u>облыстық маңызы бар қалалар</u>	0,39
23.	<u>аудандық маңызы бар қалалар</u>	0,39
24.	<u>облыстық маңызы бар қалған қалалар</u>	0,39
25.	<u>аудандық маңызы бар қалған қалалар</u>	0,19
26.	<u>кенттер</u>	0,13
27.	<u>ауылдар</u>	0,09

Бұл ретте елді мекендердің санаттары техникалық реттеу саласындағы мемлекеттік реттеуді жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен әкімшілік-аумақтық объектілер сыныптауышына сәйкес белгіленеді.

3. Үй жанындағы жер учаскелері мынадай базалық салықтық мөлшерлемелер бойынша салық салынуға жатады:

1) республикалық маңызы бар қалалар, астана және облыстық маңызы бар қалалар үшін:

1000 шаршы метрді қоса алғанға дейінгі алаң болғанда – 1 шаршы метр үшін 0,20 теңге;

1000 шаршы метрден асатын алаңға – 1 шаршы метр үшін 6,00 теңге.

Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша 1000 шаршы метрден асатын жер учаскелеріне салық мөлшерлемелері 1 шаршы метр үшін 6,00 теңгеден 0,20 теңгеге дейін төмендетілуі мүмкін;

2) қалған елді мекендер үшін:

5000 шаршы метрді қоса алғанға дейінгі алаң болғанда – 1 шаршы метр үшін 0,20 теңге;

5000 шаршы метрден асатын алаңға – 1 шаршы метр үшін 1,00 теңге.

Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша 5000 шаршы метрден асатын жер учаскелеріне салық мөлшерлемелері 1 шаршы метр үшін 1,00 теңгеден 0,20 теңгеге дейін төмендетілуі мүмкін.

Елді мекендер жеріне жататын, тұрғын үйге (тұрғын ғимаратқа) қызмет көрсетуге арналған және тұрғын үй (тұрғын ғимарат), соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатпаған жер участкесінің бөлігі үй жанындағы жер учаскесі деп есептеледі.

4. Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерге, сондай-ақ тиісті құрылыстар алып жатқан жерді қоса алғанда, жеке тұлғаларға жеке үй (қосалқы) шаруашылығын жүргізу, бағбандық және саяжай құрылысы үшін берілген елді мекендердің жеріне базалық салықтық мөлшерлемелер мынадай мөлшерлерде:

1) алаңы қоса алғанда 0,50 гектарға дейін болған кезде – 0,01 гектар үшін 20 теңге;

2) 0,50 гектардан асатын алаңға – 0,01 гектар үшін 100 теңге мөлшерінде белгіленеді.

5. Жергілікті өкілді органдардың Қазақстан Республикасының жер заңнамасына сәйкес жүргізілетін жерді аймаққа бөлу жобалары (схемалары) негізінде тұрғын үй қоры, соның ішінде оның жанындағы құрылыстар мен құрылысжайлар алып жатқан жерлерге базалық салықтық мөлшерлемелерді жер салығының базалық мөлшерлемелерінің 50 пайызынан асырмай төмендетуге немесе арттыруға құқығы бар.

Бұл ретте жекелеген салық төлеушілер үшін мөлшерлемелерді жеке-дара төмендетуге немесе арттыруға тыйым салынады.

Мөлшерлемелерді төмендету немесе арттыру туралы мұндай шешімді жергілікті өкілді орган ол енгізілген жылдың алдындағы жылдың 1 желтоқсанынан кешіктірмей қабылдайды және ол қабылданған жылдан кейінгі жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

Жергілікті өкілді органның мөлшерлемелерді төмендету немесе арттыру туралы шешімі ресми жариялануға жатады.

### **Салықты есептеу мен төлеу тәртібі**

1. Жеке тұлғалардың салық салу объектілері бойынша салықты есептеуді салық органдары салық төлеушінің тұрғылықты жеріне қарамастан, салық салу объектісінің орналасқан жері бойынша есепті салықтық кезеңнен кейінгі жылдың 1 шілдесінен кешіктірмей есепті салықтық кезеңнен кейінгі жылдың 1 қаңтарына дейін құқықтары тіркелген жеке тұлғалардың салық салу объектілері бойынша меншік құқығында иеленудің іс жүзіндегі мерзімін ескере отырып, салықтық базаға тиісті салық мөлшерлемесін қолдану арқылы жүргізеді.

2. Егер салықтық кезең ішінде салық салу объектісі меншік құқығында он екі айдан аз болса, осындай объектілер бойынша төленуге жататын мүлік салығы осы баптың 1-тармағына сәйкес айқындалған салық сомасын он екіге бөлу және салық салу объектісінің меншік құқығында болуының іс жүзіндегі кезеңі айларының санына көбейту арқылы есептеледі.

Бұл ретте объектінің меншік құқығында болуының іс жүзіндегі кезеңі салықтық кезеңнің басынан бастап (егер объект осындай күнге меншік құқығында болса) немесе объектіге меншік құқығы туындаған айдың 1-күнінен бастап осындай объектіге меншік құқығы берілген айдың 1-күніне дейін немесе салықтық кезеңнің соңына дейін (егер объект осындай күнге меншік құқығында болса) айқындалады.

3. Бірнеше жеке тұлғаның ортақ үлестік меншігіндегі салық салу объектісі үшін салық олардың осы мүліктегі үлесіне пропорционалды есептеледі.

4. Салық салу объектісі жойылған, қираған, бұзылған кезде салық сомасын қайта есептеу уәкілетті мемлекеттік орган беретін, жойылу, қирау, бұзылу фактілерін растайтын құжаттар болған кезде жүргізіледі.

5. Осы Кодекстің [526-бабы](#) 2-тармағы 1) – 5) тармақшаларының ережелерін қолдану құқығы салықтық кезең ішінде туындаған немесе тоқтатылған жағдайда, осындай ережелер:

құқық туындаған кезде – осындай құқық туындаған айдың 1-күнінен бастап салықтық кезең аяқталғанға дейін немесе осындай құқық тоқтатылатын айдың 1-күніне дейін қолданылады;

құқық тоқтатылған кезде – осындай құқық тоқтатылатын айдың 1-күнінен бастап қолданылмайды.



6. Егер осы баптың 7-тармағында өзгеше белгіленбесе, бюджетке салық төлеу салық салу объектілерінің орналасқан жері бойынша есепті салықтық кезеңнен кейінгі жылдың 1 қазанынан кешіктірмей жүргізіледі.

7. Меншік құқығын беретін тұлға салық салу объектісін иеленуінің іс жүзіндегі кезеңі үшін төлеуге жататын салық сомасы меншік құқықтары мемлекеттік тіркелген күннен кешіктірілмей бюджетке енгізілуге тиіс.

Бұл ретте осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген жағдайда жеке тұлғалардың мүлік салығын есептеу мақсатында салық салу объектісіне меншік құқығын беру жүргізілген жылдың алдындағы салықтық кезең үшін айқындалған салықтық база қолданылады.

8. Әкімшілік-аумақтық бірліктің шекаралары өзгерген кезде шекаралардың осындай өзгеруі нәтижесінде басқа әкімшілік-аумақтық бірліктің шекараларына ауыстырылған аумақтың елді мекеніндегі жеке тұлғалардың мүлкіне салық осындай өзгеріс жүргізілген салықтық кезең үшін осындай өзгеріс күніне дейін осы елді мекен орналасқан шекаралардағы елді мекен санаты үшін белгіленген базалық құн негізге алына отырып есептеледі.

9. Салық жылы ішінде елді мекенді қоныстың бір санатынан басқа санатына ауыстырған кезде осындай ауыстыру жүргізілген салықтық кезең үшін мүлік салығы осы елді мекен осындай ауыстыруға дейін жатқызылған елді мекен санаты үшін белгіленген мөлшерлемелер бойынша есептеледі.

**Ескерту. 532-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 10.12.2020 № 382-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.**  
**533-бап. Салықтық кезең**

1. 1 қаңтар – 31 желтоқсан аралығындағы күнтізбелік жыл жеке тұлғалардың мүлік салығын есептеу үшін салық кезеңі болып табылады.

2. Жеке тұлғалардың салық салу объектілері жойылған, қираған, бұзылған кезде салық салу объектілерінің жойылу, қирау, бұзылу фактісі болған ай салық кезеңінің есеп-қисабына кіреді.